

İKV BİLGİ NOTU

IPARD III PROGRAMI TÜRKİYE'DE 81 İLDE UYGULANIYOR

Nagehan Nur Uysal, İKV Uzmanı

Türkiye, AB katılım sürecinde bir ülke olarak AB'nin hibe niteliğindeki mali yardımlarından yararlanıyor. Türkiye'de bu kapsamda uygulanan IPARD Programıyla (*Instrument for Pre – Accession Assistance Rural Development*) kırsal kalkınma çalışmaları kapsamında tarım, hayvancılık, gıda, su ürünleri, kırsal altyapı ve turizm gibi sektörler yatırım yapılıyor. Türkiye-AB mali iş birliğinin önemli bir parçası olan IPARD Programıyla AB'nin Ortak Tarım Politikası müktesebatı Türkiye'ye aktarılıyor ve Türkiye'deki işletmelerin AB standartlarında üretim yapmasına önemli katkı sunuluyor. IPARD Programı'nın başlıca hedefleri, tarım ve gıda işletmelerinin yeniliklere uyum sağlaması ve AB standartlarına ulaştırılması, kırsal alanlarda yer alan ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi, hayvansal ürünlerin üretimi, tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanmasında kolaylık sağlanması ve çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi olarak sıralanıyor. Ayrıca bu program kapsamında gençlere ve kadınlara ayrıcalıklar tanınıyor ve ilave destekler sunuluyor.¹

IPARD Programı Türkiye'de 2011 yılından beri Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından uygulanıyor. IPARD I ve IPARD II Kırsal Kalkınma Programları kapsamında bugüne kadar 25. 243 proje için toplamda 44,7 milyar TL hibe desteği verildi. Bu desteklerle, hayvansal üretim, tarım, su ürünleri, turizm, arıcılık ve hatta yenilenebilir enerjiye kadar uzanan geniş bir yelpazede Türkiye'nin kırsal alanlarına 95 milyar TL değerinde yatırım kazandırıldı. Bu geniş kalkınma ağı içerisinde yaklaşık 100 bin kişi ise istihdam edildi.

2024 Yılı IPARD III Programı

2024 yılı itibarıyla uygulanacak olan IPARD III Programı, önceki dönemlerde 42 ille sınırlı iken, yeni dönemde 81 ilde uygulanacak ve bu programla yedi yıl içerisinde 785 milyon avro hibe desteği sunulacak. Ayrıca, IPARD III Programı'na yeni dahil edilen sektörlerle yumurta işleme, yem bitkileri yetiştiriciliği, solucan gübresi üretme ve tuzlu suda kültür balıkçılığı gibi pek çok farklı konuda da girişimcilere yatırım yapma imkânı sunulacak.

Yedi yıl içerisinde 785 milyon avro hibe desteği sağlayacak olan programın 2024 yılında yayınlanması planlanan başvuru çağrı ilanları göz önünde bulundurulduğunda 248 milyon avro hibe desteği sağlaması öngörülmüyor. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı açıklamasında, IPARD III Programı çağrılarının 2024 yılı içerisinde Türkiye'deki kırsal alanlara

¹ T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, "IPARD", <https://ipard.tarimorman.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 22.10.2024.

gerçekleştirilecek yatırımın 450 milyon avro tutarında olmasının ve 20 bin yeni istihdamın kazandırılmasının hedeflendiğini belirtti.²

IPARD III Programı'nın birinci başvuru çağrı ilanındaki ilk grup proje değerlendirmesi kapsamında uygun bulunan 211 proje için toplamda 1,9 milyar TL hibe sağlanacağı duyuruldu. Türkiye'nin 81 ilinde uygulanabilecek bu çağrılarının sonucunda Türkiye'ye yaklaşık 4 milyar TL değerinde yatırım kazandırılmış olacak. İkinci çağrı döneminin ise başvurularının ön incelemesi tamamlandı ve sıralama kriteri puanları açıklandı.³ IPARD çağrıları Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun internet sayfasından takip edilebilir.

² Murat Özkan, "IPARD III Programı ile destekler ülke geneline yayılacak", *Türk Tarım Orman, Tarım ve Orman Dergisi*, 12.09.2024, <http://www.turktarim.gov.tr/Haber/1129/ipard-iii-programi-ile-destekler-ulke-geneline-yayilacak>, Erişim Tarihi: 22.10.2024.

³ TKDK, "IPARD III-2. Çağrı Dönemi Başvurularının Ön İncelemesi Tamamlanmış ve Sıralama Kriteri Puanları Açıklanmıştır", 17.10.2024, <https://www.tkd.gov.tr/Duyuru/ipard-iii-2-cagri-donemi-basvurularinin-on-incelemesi-tamamlanmis-ve-siralama-kriteri-puanlari-aciklanmistir-11637>, Erişim Tarihi: 22.10.2024.